

Johann Tobias Carrach

Academiae Fridericianae Prorektor Io. Tob. Carrach Jctvs ... Et Reliqvvs Senatvs Academicvs Annua Sacra Paschalia Ad D. XXX. Martii M D CC LV. Indicvnt Addita Commemoratione Conatvvm Henrici Gvilielmi Lvdolfi Circa Ecclesiae Orientalis Salvtem Inde A Medio Nov. Anni MDCLXXXVII. Usqve Ad Finem A. MDCLXXXVIII.

Halae: E Typographeo Lehmanniano, [M D CC LV]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862199190>

Druck Freier Zugang

a. B.
48. 6. 341.

67

Fa-1092 (6r.)

1. Michaelis n. versio p. Surae	22. Schubert de peccati
in spiritum s. irremissibilitate
2. Ribouius de Christo Redemptore	23. Mansueti Terrae
haeredes.
3. Walchius de Obedientia Christi. act.	24. Hane de adoptione
diuina
4. Hoffmanni Explanatio comatis
p. Imperiu. 7.	25. Sturm de Professorum
priuilegiis
5. Gotterus de Obscuritate Epist.
Pauli	26. Walchii de litteris
electorum confessionis
thesibus.
6. Grotii Crisis	27. Pfeiffer de Reconciliati
one cum Deo p. Iesum Chr.
7. Boki Tentamen Electrica	28. Gutteroff de Olei. et
vini praeparatione
vsque.
8. Brückner de Iuramento
studiosorum	29. Rambachii Pellis
ouina.
9. Novus de Philosophia
in Philosophi Wolffii Annus 1717	30. S. Synod. Praesentia
Christi vniuersi
in Philosophia de Praesentia
Christi
10. Haufsdorf de ordinatione
Timothei	31. Haugk de Tincturis
alcalinis aquosis
11. Hofmanns müßigen Monats.
Abend. In Lust. In Müß.	32. Musicalische Vorstellung
bey der introduction zu
St. Moritz in Saal
12. Neureuter de iure capituli
moquantini	33. item bey der Anzucht
et. Paucos de Praesentia
Christi
13. Martinus de Iacobo de
Misa vulgo, Iacobello.	34. Kraffius de Vaporum
et Halituum generatione
et elevatione
Physica
14. Marcus Catulus de Catone	35. Soppelmeyeri Physica
experimentis illustrata
15. Vogelii Sciagraphia	
16. Programma scholasti. de
falsis fictisq. religionibz	
17. Willius de Possibilitate
miraculorum.	
18. Pries de Quaternitate
doctrinae et Vnionis pers.	
19. Meisnerus de Bonis
Ciuitatum primariis.	
20. Isaaci Peneri thesis
de Aduocatis liberarum	
21. a Windheim ad audiendam
orationem imitat auditores
praemissis breuibz vinctis
Pomponatii contra Beylum	

36. De attractione et
electricitate
37. Scudellii inuitatio
ad curfotias quas dicunt
lectiones.
38. Manfueti Terrae
haeredes.
39. Meifner de Bonis
ciuitatum primariis
40. Programma scholastica
de falsis fictisque
religionibus
41. Carrach de Paschalibz.
42. Grönovius ^{Quisquis} Gylis
43. Vnde de Fine bonorum
44. Buddei questio an
naturali homines
polleant ratiocinandi
facultate.
45. Fechtius de Statu
infantium
46. Treuerus de vera
causa Luminis bore
alis etc.

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
PRORECTOR
IO. TOB. CARRACH
JCTVS

POTENTISSIMO BORUSSORUM REGI A CONSILIIS INTIMIS FACUL-
TATIS JURIDICAE SENIOR, PROFESSOR JURIS PUBL. ORDINA-
RIUS ALUMNORUM REGIORUM ET PROVINC. HALBER-
STADIENS. EPHORUS

ET RELIQVVS
SENATVS ACADEMICVS
ANNUA SACRA

PASCHALIA

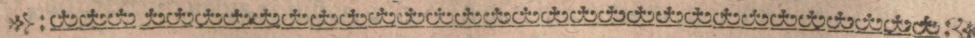
AD D. XXX. MARTII clō lō cc lv.

INDICVNT

ADDITA COMMEMORATIONE

CONATVVM HENRICI GVILIELMI LVDOLFI
CIRCA ECCLESIAE ORIENTALIS SALVTEM

INDE A MEDIO NOV. ANNI clō lō clxxxxvii. VSQVE AD FI-
NEM A. clō lō clxxxxviii.

H A L A E

E TYPOGRAPHEO LEHMANNIANO.

clō lō cc lv.

41

42

44

45

46

ACADEMIAE FRIDERICIANAE

PROFECTOR

IO. TOB. CARRACH

ACTVS

ROTUNTISSIMO HONORISSIMO REGIAE CONSILII IN TIM. FACUL.
TATIS IURIDICAE SENIORI PROFESSORI PVRIS PONT. ORDINA-
RIIS ALPHONSO REGIUM ET ERNESTO HASSIAE
ET SILENSI SENORIS

ET RELIQVVS

SENATVS ACADEMICVS

ANNUA SACRA

PASCHALIA

AD D. XXX. MARTII CL. JC. CC. XX.

INDICANT

ADBITA COMMEMORATIONE

CONVATVM HENRICI GVILIELMI LVDOVICI

CIRCA ECCLESIAE ORIENTALIS SALVTEM

INDE A MESSIO NOV. ANNO MDCCCXXXVII. USQVE AD M.

MEM. A. MDCCCXXXVIII.

ET TYPOGRAPHVS G. W. HANNIANO.

Edio * Novembri anni cō Io c lxxxvii. longum
iter ingressus est Ludolfus. E Belgio primum
venit Halam; ubi ad diem usque X. Martii
cō Io c lxxxviii. commoratus est: inde per-
gebat in Italiam: naveque conscensa, die XV.
Novembris Smyrnam appellebatur. Ipse: „diu meditatum iter
„orsus, Venerias, & inde Liburnum me contuli; ubi totam æstatem
„(transégi) metu ardoris solis, (qui tum) in regionibus orientalibus,
„(esse solet) aliqua interim fundamenta turcicæ linguæ jaciens, quæ
„peregrinanti in oriente valde utilis est. Mense octobri modo dicti
„anni, navem hollandicam conscendi, quæ me feliciter Smyrnam de-
„portavit. A tot auctoribus descriptum est mare mediterraneum,
„ut vanus labor esset, si cujuslibet diei ventum & insulas Archipelagi,
„per quas transivimus, solcite describere vellem.“ Reliquos anni
dies Smyrnæ egit. Ipse: „Smyrnæ quatuor menses absumsi, ma-
„gnam partem febris laborans, quæ advenis satis familiaris est, &c.“
Ab initio anni cō Io c lxxxviii. usque ad diem III. Martii adhuc
Smyrnæ degit: „in monte, inquit, juxta urbem, castellum optimum
„adspectum urbis exhibet, &c.“ In ascensu versus modo dictum ca-
A 2 „stallum

* Antegressa exposuimus in Progr. sub finem a. cō Io ccLII. publicato.
Describere vellem. Ep. de eccl. orient. msc. 28.
Satis familiaris est. Ibid. 28. 30.

stellum ruderā apparent, ubi Johannis Polycarpi *facellum* extitisse
 dicitur. Locus adhuc Græcis sacer est; ignemque videbamus,
 cui *thus indiderant* &c. (Græci) plerumque die Sabbati hilariores se
 ostendunt, bibendo, instrumenta pulsando atque saltando; ut noctem
 inter Sabbatum & Dominicam (*diem*) sæpius insonnem traducerem,
 cum Smyrnæ hospitium haberem in loco, ubi multi Græci habita-
 bant.

Die III. Martii, Smyrna relicta, Constantinopolin nauigauit,
 atque in hac urbe mansit usque ad XVI. diem Septembris. Ipse hæc
 adnotavit: „Sub *initio* mensis Martii cło lo c lxxxxviii. navem An-
 glicam conscendi; qua tridui spatio feliciter Constantinopolin fui
 delatus, &c. *Situs* Constantinopoleos ab aliis est descriptus; ejus
 amenitas vero imaginationem excedit, nisi quis præsens spectave-
 rit. Inprimis totus Phosphorus thracicus a Constantinopoli usque
 ad ostium maris nigri, V circiter milliaribus germanicis distantis,
 admodum suaviter visum demulcet pagorum & palatiourum, viri-
 dantibus collibus intermistorum, multitudine.“ Byzantinæ com-
 morationis fructum esse putamus, græcæ linguæ vulgaris peritiam,
 quam ei tribuit ANASTASIUS MICHAEL, Macedo, his verbis:
 „Non possum, quin hic mentionem cum decenti laude faciam nobil-
 issimi Domini, HENRICI WILHELMI LUDOLFI, quem non modo *φιλέ-
 λων*; sed etiam, tanquam genuinum Græcum hac in parte, ratione
 conuersationis & linguæ, me cognovisse fateor.

„Ludolfus: Patriarcha constantinopolitanus, Callinicus, ægro-
 tabat, cum tempus discessus mei appropinquaret; unde factum est,
 ut illum non conuenerim. Distuleram enim illud in principio, ut ali-
 quantum turcici vel græci sermonis mihi compararem; alterutra
 enim lingua alloquendus erat, & aliena interpretatione uti, nunquam
 mihi volupe fuit, &c. Integritatis laudem acquisiuit, dum sedem
 patriarchalem, ære alieno fere obrutam, multis debitis liberasse di-
 citur. Frequenter enim unus alterum extrudit, muneribus magno
 Vezirio oblati. Plerumque XXV millia imperialium novus patri-
 archa magno Vezirio donat: quo pacto sedes ære alieno valde gra-
 vatur;

Græci habitabant. Ibid. 22.

Multitudine. Ibid. 31.

Cognovisse fateor, in Epistola medio Septembri cło lo cc lll. ad Jo. Trib-
 behovium scripta, extantique in huius Linguæ græcæ vulgaris Elemen-
 tis F. 2, (b).

vatur &c. Constantinopolitanum DCC crumenas debere audiui. Non
autem magis culpandi sunt clerici, hoc modo (*Christi ovile*) intrantes,
quam *laici*, spe magnarum usurarum pecunias suppeditantes. Quare
valde mihi placuit responsum, quod Pontifex romanus quidam de-
disse dicitur ablegatis Græcis, qui opem Pontificis romani ad solvenda
debita petebant; nimirum: se illis auxiliaturum, si pro certo promit-
tere possent, quod in posterum patriarcha usque ad finem vitæ digni-
tate sua sit gauisurus.

Magna Græci spe se lætant, quod *hodiernus* Imperator Rus-
sæ adimpleturus sit *celebre illud vaticinium*, quod orientalis Eccle-
siae liberationem a iugo turcico promittit. Vix credideris, quanta
lætitia Græci fuerint perfusi, cum præterito anno navis bellica Rus-
sica legatum Zareum Constantinopoli apportauerit; quasi spera-
tæ liberationis auspiciam magno numero spectatum ibant. Con-
tingebat, ut aliquis *minister* turcicus Græco cuidam diceret: *hæc est*
*prima navis Russica, quæ unquam hic visa fuit &c.** Sæpius de hoc
vaticinio audiveram & legeram; tandem illud, fusius allegatum, vi-
di, cum in ameno pago, supra Phosphorum sito, duobus circiter
milliaribus germanicis ab Ostio maris nigri distante, apud senem
quendam græcum hospitarer. Varios libros, in lingua græca vul-
gari conscriptos, ille conquieserat; inter quos unus erat, *Syno-*
psis variarum historiarum vocatus. In fine illius libri recensebatur,
quod in sepulcro Constantini inventæ fuerint literæ græcæ, lapidi
incisæ: quarum significatio diu fuisset ignorata; tandem pium ali-
quem virum exposuisse: quamlibet literam significare vocabulum,
cujus esset *initium*. De potentia Turcarum primo loquebatur, quæ
tandem esset destruenda per genus *Эвоннов*: per quod Russos intelli-
gunt; ultimo pacem, super terra (*futuram*) & chiliasticam felicitatem
promittebat.

Non possum mihi temperare, quo minus hic referam, quod
modo dictus senex, hospes meus, quadam die dominica me in tem-
plum græcum secum ducebat: ubi cerimoniam abunde supersticio-
sam conspiciebam. Cum Sacerdos - ** consecrata elementa sacrae
cenæ

* Græci responsum non extat integrum, verbis quibusdam casu aliquo dele-
tis; quæ restant, hæc sunt: *Græcus præ gaudio non bene expendens, re-*
spondebat.

** Lu, addiderat in, & post hanc voculam aliquid spatii vacui reliquerat.

»ccenæ per templum circumferret: aliqui mitras suas in terram pro-
»jiciebant, ut (*ille*) super eas transfiret; nescio, quam sanctimoniam
»mitris suis, atque capitibus, quibus (*istæ*) imponendæ erant, *inde*
»*adhæsuram sperantes*. Femina quædam puellam quandam parvu-
»lam in terram procumbere cogebat; quo similiter sacerdos super
»eam transfiret. Cum causam sciscitatus essem, mihi dicebant:
»puellam illam morbo quodam diu laborasse, atque hac ratione recu-
»perationem sanitatis sperari.

»Chalibone non exiguæ turbæ fuere, dum Syriacus episcopus
»ecclesiæ suæ detrimentum imminere putabat a Syro quodam, Jaco-
»bo Ephesio, — qui Romæ (*litteris*) studuerat; atque (*hic*) tandem
»Constantinopolin confugere coactus fuit. Cum — * Imperator Tur-
»carum Adrionopoli rediret; atque non tantum Muhammedani, sed
»*etiam* Christiani & Judæi ipsi extra urbem obviam ire deberent: Ju-
»dæi Magni Vezirii *Secretario*, qui *turcice* Kiaha vocatur, munus,
»uti intellexi, quinque Crumenarum obtulerant, ut Christianos præ-
»cederent. Quo intellecto, christiani ipsum Magnum Vezirium con-
»veniebant, *ostendentes*: iniquam & christianis Principibus invisam
»rem fore, si, contra morem *bucusque* receptum, Judæi Christiani-
»nis præferrentur. Jussit eos veterem locum tueri. Cum dies so-
»lennis introitus imperatorii venisset; Judæi locum, quem munere
»supra dicto (*se*) comparasse credebant, occupare conabantur, Armen-
»nos, *ut* debiliores, primo prætergredi nitentes. A rixa ad pugnam
»deveniebat res, cum sacerdos quidam armenus lapide feriretur;
»ita exacerbati sunt animi, Græcis opem Armenis ferentibus, ut plu-
»res Judæi ad mortem fere vulnerarentur, atque tandem majoribus
»viribus cedere cogerentur. Neque aliquis Judæus in platea vel sca-
»pha postea comparebat, quin omnes ipsi *inclamarent*; *daba asba*;
»inferius, sive inferiorem locum occupa. Plerumque Christianis
»*magis*, quam Judæis, fraudibus suis se exosos reddentibus, Turci
»fauent; quanquam astutia sua Judæi *publicanorum mensas* & vecti-
»galia occupauerint, neque Turca cum christiano *quicquam* contra-
»hat sine interventu Judæi.^a

»Inde a medio Septembri navigatio in Palæstinam viginti dies
»consumsit. Ludolfus: »(*Die XVI. Septembris navem ingressus*)
»Con-

* Lu, addidit præterito anno, scribens hoc, ut videtur, anno cIo lo cc.
»*Interventu Judæi*. Ep. de eccl. orient. misc. 14. 15. 22. 23.

»Constantinopoli Joppen profectus sum. (Comites inter alios erant
»Armeni, religiosam ad sacrum sepulcrum profectioem obeuntes):
»atque ærumnas illorum peregrinatorum non sine misericordia intui-
»tus sum. Ducentorum numerum excedebant, præter Græcos cir-
»citer XXXX & totidem Judæos & Turcas; atque adeo compacti ja-
»cebant, ut mirum non fuisset, si aliqui suffocati fuissent.

»In Insula Cbio acrius, quam alibi, certatum fuit. Post abitum
»Venetorum omnia templa Latinis sunt ademta, (hoc) pretextu, quod
»Venetis in occupatione insulæ faverint. Sperant tamen Latini,
»autoritate Regis Galliæ brevi restituenda fore templa, in quibus Je-
»suitæ, Capucini & Dominicani sacra faciebant. Cum alienæ rixæ
»me immiscere atque alterutram partem amplecti a moribus meis
»alienum sit; - indifferenter cum utrisque conversatus sum; atque
»utramque partem culpam in alteram rejicere, neutram tamen culpa
»prorsus expertem deprehendi; cum studium, sua & ea, quæ Christi
»(cum) mansuetudine, Christiano digna, tractet. In concionibus
»enim audiui, quantopere auditores ad odia incitentur.

»Idem quoque malum (quo ecclesia adstigitur byzantina,) ec-
»clesiam Armenam premere deprehendi. Hodiernus enim patriar-
»cha hierosolymitanus Armenorum magna quoque debita contraxit
»litigando cum alio quodam, qui (ex) sede (sua) fuit ejectus. Li-
»tium enim successus in oriente a muneribus, judici oblatis, dependet;
»neque minimum favorem a quoquam obtinebis, si vacua manu com-
»pareas. Id quod expendere videbatur aliquis Armenus, qui inter
»peregrinatores comes itineris mihi erat - Constantinopoli (profi-
»scenti) versus Joppen. Quodam enim vespere haustu aquæ
»pro muliere indigebat; atque me interpretem adhibere volebat, ut
»a navarcho illum pro eo peterem. Sed antequam, quod vellet, mi-
»hi exponeret, malum cydonium mihi offerebat. Qua simplicitate
»me valde delectabat; quod munere me inducendum crederet, ut
»tam parvi momenti officium ipsi præstarem.

»Die V. Octobris appulit in Palæstinam, atque in ea usque ad
»initium Decembris moratus est. »Per orbem, inquit, perstrepuere
»contentiones in terra sancta (agitata): non tantum ingentes pecu-
»niæ summas Græci & Latini in litigio circa sanctum sepulcrum ero-
»gavere; sed etiam in vitæ periculum nonnulli adacti fuere, dum

»man-
»Ipse præstarem, Ibid, 8. 3. 15.

„mandato imperatorio turcico restituenda esset Latinis possessio sacri
„sepulcri, quam Græci per decennium, ni fallor, usurpaverant.
„Lis quoque adhuc pendet de *resectione* recti, (*quod*) supra sacrum
„sepulcrum (*est*;) dum Græci Latinis concedere nolunt, ut re-
„ctum istud reparent, atque hoc (*etiam*) modo *sacrum sepulcrum*
„*sibi proprium reddere occupent*. Interim ligna, ad hoc opus ex
„Europa magnis sumtibus ante paucos annos Hierosolymam advecta,
„putrescunt.

„Vix credideris, quantis sumtibus, periculis, & molestiis ingens
„multitudo Hierosolymis quotannis e toto Oriente confluat. Soli
„Armeni sexcenti, *etiam* mille, ut audivi, interdum existunt; Græ-
„ci & Cophti minori numero. Syri, Georgiani & Abessini, pro-
„pter debita contracta, amplius non comparere audent. Nam *scire*
„*te volo*, quod qualibet gens christiana, Hierosolymas adire consue-
„ta, sua habuerit hospitia, atque in templo sacrosancto loca. Turci
„vero *pecunias extorquendo* ejusmodi hospitia sæpius *adstringunt*;
„ut, præter Latinos, soli Græci & Armeni subsistere potuerint. Ha-
„bent quidem Cophti, Nestoriani & Syri adhuc sua monasteria; sed
„(*sola*) miseria & paupertas eos contra Turcas tuerur, &c.

„Postquam (*Armeni & Græci, comites mei*) Joppen appule-
„rant, primo præfectus vectigalium, Turca, quantum pecuniæ po-
„terat, iis extorquebat; & postea ab Arabibus in itinere misere vexa-
„bantur. Accidit interdum, ut nonnulli vestes suas vendere cogan-
„tur ad sumtus itineris faciendos, quando post *festos dies paschæ* do-
„mum repetunt. Omnes tamen molestiæ eos non deterrent, quin
„quotannis magnus numerus Hierosolymas adeat, &c.

„*Sacri peregrinatores* Hierosolymis portam templi sancti se-
„pulcri quotidie *religiose* osculari solent: & quando, debita nummo-
„rum summa Turcis exsoluta, apertum fuit ostium, in genua provo-
„lutos (*atque*) lapidem, sacro sepulcro impositum, osculantes - su-
„spira & lacrymas *effundere* vidi; ut de piis *animi* motibus *nequa-*
„quam fit dubitandum.

„Tenacius (*quam alexandrinum*) suo ritui inhaerentem depre-
„hendi Patriarcham hierosolymitanum. Pontifici conqueruntur,
„quod XXX circiter annos, ex quo sedem patriarchalem tenuit,
„ipsis valde adversatus fuerit. Duos libros vidi, quos contra pon-
„tificem romanum scripsit, impressos in Vallachia; cujus regionis
„princeps collegium (*professorum*) & impressionem (*librorum in-*

„situen-

stituendi libertatem) Græcis concessit. Ultimo editus (*liber*) *Ἰουὸς ἀγάπης κατὰ λαίηραν* vocatus, satis magno volumine constat, atque mihi ab ipso benevole fuit donatus.

Valde mirabar, quod – (*Novum Testamentum*) non invenirem Joppæ in Græcorum monasterio; quod exstructum dicitur in eo loco, ubi erat domus (*Simonis*) apud quem hospitabatur Petrus, cum centurionis, Cornelii, servi ipsum vocatum venissent.

Syri monasterium & templum, a duobus *monachis*, insignem miseriam præ se ferentibus, inhabitatum tenent; quod S. Helena exstrui curavit in eo loco, ubi Marcus habitasse & primo baptizasse dicitur; fontem illum, *baptismo inservientem*, ostendunt. Querebantur, quod syri mercatores, Hierosolymam venientes, non apud se, sed apud Armenos diverterentur; ne forsan debita, a Syris contracta, ab iis petantur.

Armenorum Patriarcha hierosolymitanus: *per errorem* patriarcha vocatur; proprie enim loquendo unus (*tantum*) patriarcha Armenorum est, qui in (*loco*) *Egmiatbinum* (*dicto*), residet: quotannis circa finem Augusti navem Constantinopoli conducit, quæ peregrinatores religiosos Joppen vehat, &c. Armeni imprimis magnam spem procurandæ salutis suæ in peregrinatione hierosolymitana collocant. Magna parsimonia plerumque vitam tolerant: & quamprimum quis aliquantum pecuniæ collegit, sacræ expeditioni se accingit; nonnulli bis, *etiam* ter, eam peragunt. Qui de Persarum ditone Hierosolymam adveniunt, majoribus adhuc incommodis exponuntur. Absoluta dicta peregrinatione sacra, turcico & arabico vocabulo, Hadji, insigniuntur; quo nomine *Muhammedani* suos compellant, qui Meccam visitavere. Neque ferventiori desiderio quisquam *Muhammedanorum* hunc titulum ambit, quam Armeni. Et inter nostrates, amore mundano laborantes (*homines*) majorem voluptatem non percipiunt ex nobilitatis diplomatis, vel aliquibus dignitatum titulis, a Principe concessis, quam miselli isti ex (*facta nomine*) *Hadji* salutatione; quando non amplius Petrus, Johannes (*appellantur*), sed Hadji Petri, Hadji Johannis compellatione decorantur, &c.

Cophthorum monasterium, S. Georgii vocatum, duos *monachos* Cophthos & unum Abeissinum meo tempore alebat. (*Unum*
B
igitur

Loco &c. Histoire de la Creance & des Coûtumes des Nations du Levant par de Moni, 217.

„igitur) Abessinum (cui Abdilmessichi nomen erat) Hierosolymis
„inveni; hic & facie & moribus ingenuum animum, cum pieta-
„te conjunctum, præ se ferebat. Cum ipsi quatuor Prima capita
„Geneleos, æthiopice & latine Francofurti impressa, donassem:
„artem impressionis valde mirabatur; &, ut *gratum* animum te-
„staretur, dimidium folii ex veteri (codice) æthiopico (manu scri-
„pto) mihi donabat; &, postquam majorem consuetudinem con-
„traxissemus, parvum aliquod (scriptum, itidem) manu exaratum in
„memoriam sui mihi offerebat. Dicebat: se gemmæ instar istud
„hucusque servasse, neque fratri suo tradere voluisse; si (illud)
„perpetuo mecum circumferrem, me a periculis liberum fore.
„Continebat multas preces, quarum maxima pars ad b. Mariam,
„Virginem, *directa* erat. Cum dicerem, me optare, ut ipsi vi-
„cissim aliquod munus dare possem; dicebat: pecunia opus non
„habeo; nam (ea, quæ) ad vitam sustentandam necessaria (sunt),
„hic in monasterio mihi suppeditantur: sed si librum Psalmodum,
„vel Evangelium, vestro more impressum, mihi ex Europa mit-
„teres; magno me gaudio affecturus esset. Totum Psalterium fe-
„re memoriter recitare poterat; & (cum) majore *pii ardoris signi-*
„ficatione id facere videbatur, quam Europæos nostros longas
„preces *blative* vidi. Confirmor, non sine ratione patrum me-
„um in Historia sua æthiopica genium gentis Abessinorum me-
„quam valde laudabilem representasse, &c. Abdilmessichi, majore
„(habere) amorem erga Deum, & fiduciam in ipso collocare
„(majorem videbatur,) quam plerique nostrates.“

Ex Palæstina die I. Decembris discessit, trajectoque mari, die III.
venit in Ægyptum. Hic adiit Damiatam & Cairum, „Sermo (ait,
„mibi fuit) cum Patriarcha alexandrino, (versans) circa verum,
„vidque maxime, quod in eo præcipuum est, habentem christianis-
„mum &c. Dicebat, se neminem habere, cum quo sermonem de
„hac materia conferre posset. Abessinus, apud patriarcham Co-
„nptorum inventus, suadebat, ut orationem dominicam æthiopi-
„cam memoriæ imprimerem. Ita plerique existimant, Deum ma-
„gis favere suo ritui.

Varia

Majorem. Scheda, cujus, præmissio loco ruthenico, hoc est initium:
Sermo cum patriarcha alexandrino.

Nostrates. Ep. de eccl. orient. 4. 7. 8. 6. 14. 19. 17.

Suo ritui. dicta scheda.

Varia potuerunt esse, quæ obstare putaverit Patriarcha, quo minus cum aliis de vero christianismo colloqueretur. Proxima est de ignorantia aliorum conjectura. Quidquid autem fuerit: peccavit ille, quod hucusque de argumento tam necessario omiserat sermonem aliamque institutionem; & gravius, si posthac quoque id neglexit. Quamvis apud nos impedimentum illud non prorsus cesset; alia tamen frequentiora sunt, quæ colloquiis piis adversantur. Quorum animus nondum gustavit Evangelii bonum, * nec habet, exercetque opus fidei, caritatis laborem, tolerantiam adversorum, spe nitentem, in Domino nostro Jesu Christo sita; ** sed in servitute alienæ a Deo cupiditatis hæret: *** num his liberet apud familiares de vero christianismo loqui, quod proficeret ad eum recte cognoscendum, suscipiendum, firmandum, provehendum? Nisi prorsus ludibrio eis est doctrina causæque Christi, & honestate quadam continentur; sermones certe hæc potissima habebunt: vexantem veros christianos censuram, calumniam simulatæ pietatis, de illata in christianismum austeritate querelas, de relaxando illo pro cupiditate domina ratiocinationes. Hæc per omnia secula ætatesque hominum a profanis factitata sunt. Jam olim justo tristior habebatur adstrictus templo Hierosolymitano Dei cultus publicus: contendebatur, adstrui huic posse lucorum, luxuriæ & commercii libidinosi oblectamenta. Severo exilio castigatis illis, succedente in Babylonicis dominatus locum græco, in posteris tamen ipsorum non defuerunt, quibus visum est, Græciæ nunc quoque admitti posse hilaritatem. Recenti adhuc Evangelio Christi, jam nata est necessitas edendæ in baptismo professionis formulæ inferendi, quod amoliretur disciplinæ christianæ dissolutionem, laxamenta, quæ ex paganismo nonnulli adfuturum ibant: cujus providentiæ documenta & rationes passim in Tertulliani, Chrysostomi Salviani, aliorumque scriptis inveniuntur. At locus tempusque plura addere non sinunt.

Vobis, dilecti cives, meditandum festis his diebus proponimus sanctum de causâ Christi colloquium, quod duo ejus discipuli, Emanantem euntes, habuerunt. Duce hac meditatione, velimus vos a turba facere secessionem; percipere sermones Christi, & scriptos & ore ministrorum ejus propositos; efficaciam illorum locum facere; cum aliis inde perceptos communicare fructus. In turba, quam intelligi volumus, cum alia fiunt salutis vestræ inimica; tum, quod

B 2

Apo.

* Hebr. VI, 5.

** 1 Thess. I, 3.

*** 1 Jo. II, 15. 16.

Apostolus memorat, dicens, mores bonos colloquiis corrumpi ma-
 lis. * Plures, proh dolor! vidimus, aliquid bonæ mentis ex curatori
 educatione ac institutione huc adferentes, sed in sodalitia repente
 factos alios. Ab his amicitias oportet se remove, quotquot ad
 divinam adscribi velint, & Christi bonorum reddi participes. Ser-
 mones sacri, quibus vos imbui cupimus, pro tempore ii
 maxime sunt, quos redux ex mortuis Servator cum suis instituit,
 summam ab his adnotatos, quosque eorum successores, docto-
 res publici, ample explicare solent, animisque instillare. Ad hos
 audiendos cupidi accedite: socordia excussa, animique tarditate,
 ** qua hucusque multi detenti fuerunt; hoc quasi ab auribus, lin-
 gua & oculis pacti, ut Deo soli animorumque vestrorum saluti in
 sacro conventu vacetis. Efficaciæ auditi in doctoribus Christi
 locus faciendus est hujus spiritu, quem serio petenti nemini denegat:
 modo cavete, ne eum retinendo malo proposito excludatis. Fru-
 ctus, ex verbis divinis conceptos, in vobis maturari quidem oportet
 antea, quam partem eorum aliis utiliter præbeatis: sed sine ser-
 mone quædam quoque fieri ab initio solet communicatio constan-
 ti mutaræ vitæ specimine, * abrupta amicitia pravorum atque va-
 norum, & pluribus aliis modis; quæ unus alterque, in quo sana su-
 perest cogitatio, non frustra intuebitur. Deinde suo tempore, su-
 perato, quem habuit imbecillitas, pudore, divinitus confessioni
 ac institutioni aperta via, a vobis efficaciter præstabitur, quod
 Apostolus** inculcat: „Virtutes prædicare ejus, qui vos ex tenebris
 „in suam lucem admirabilem vocavit, &c. abstinete vos a corpo-
 „reis cupiditatibus, quæ contra animum militant, rectam vivendi
 „rationem servantes inter ethnicos (*& expertes veri christianismi chri-
 „stianos*) ut pro eo, quod vobis, tanquam maleficis, detrahunt, recte fa-
 „cta considerantes, Deo tribuant gloriam, (*ipsi quoque ei se addicentes*)
 „in die visitationis.“ Hæc omnia, ut in vobis perque vos fiant,
 ut æternum sitis felices, ut multum profitis ad genus humanum bean-
 dum, pro paterna caritate, qua vos omnes singulosque comple-
 ctimur, ex animo optamus. P. P. in Academia Fridericia-
 na, die XXVIII. Mart. clō lō cclv.

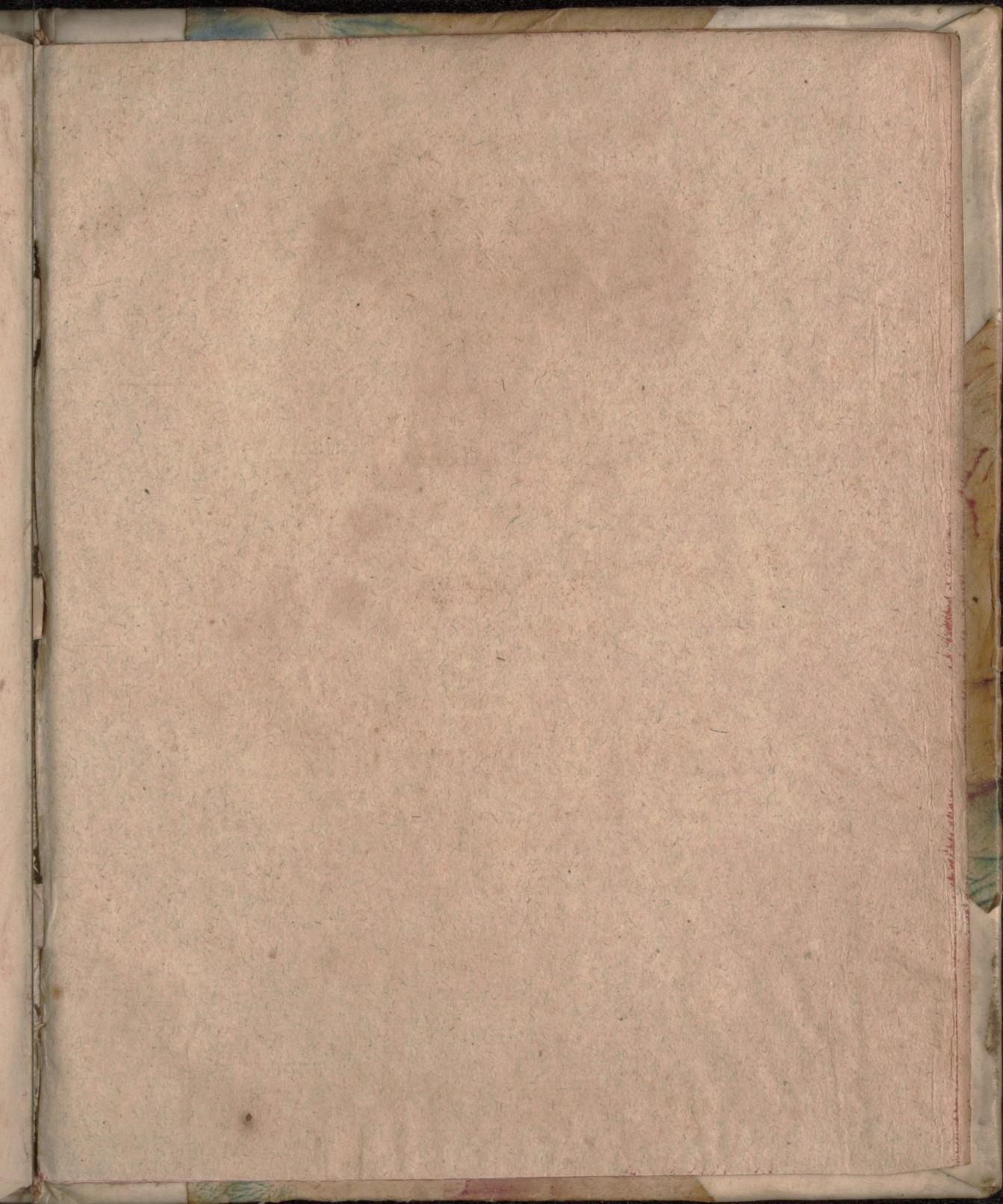
* I Cor. XV, 33.

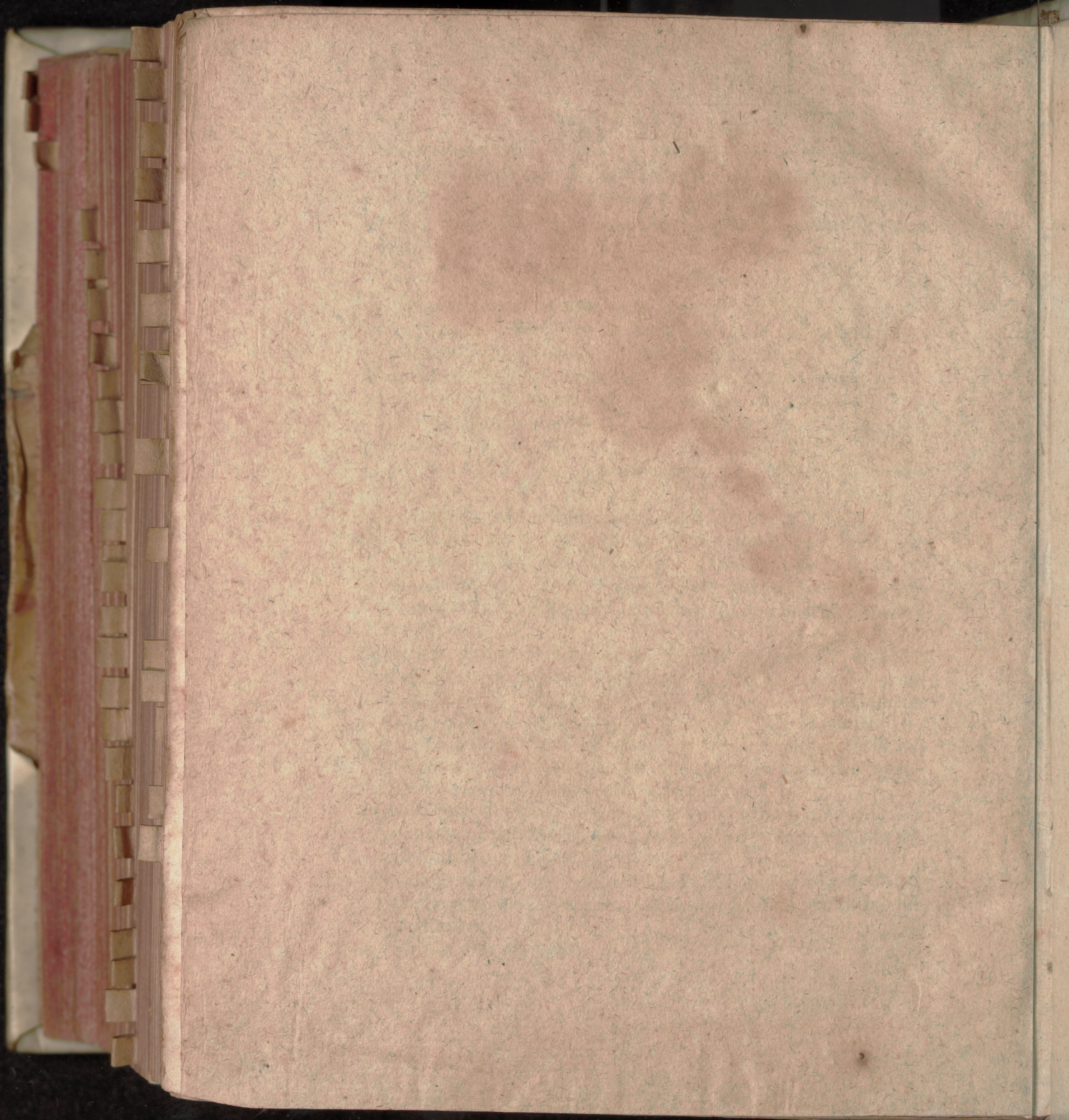
** Luc. XXIII, 25.

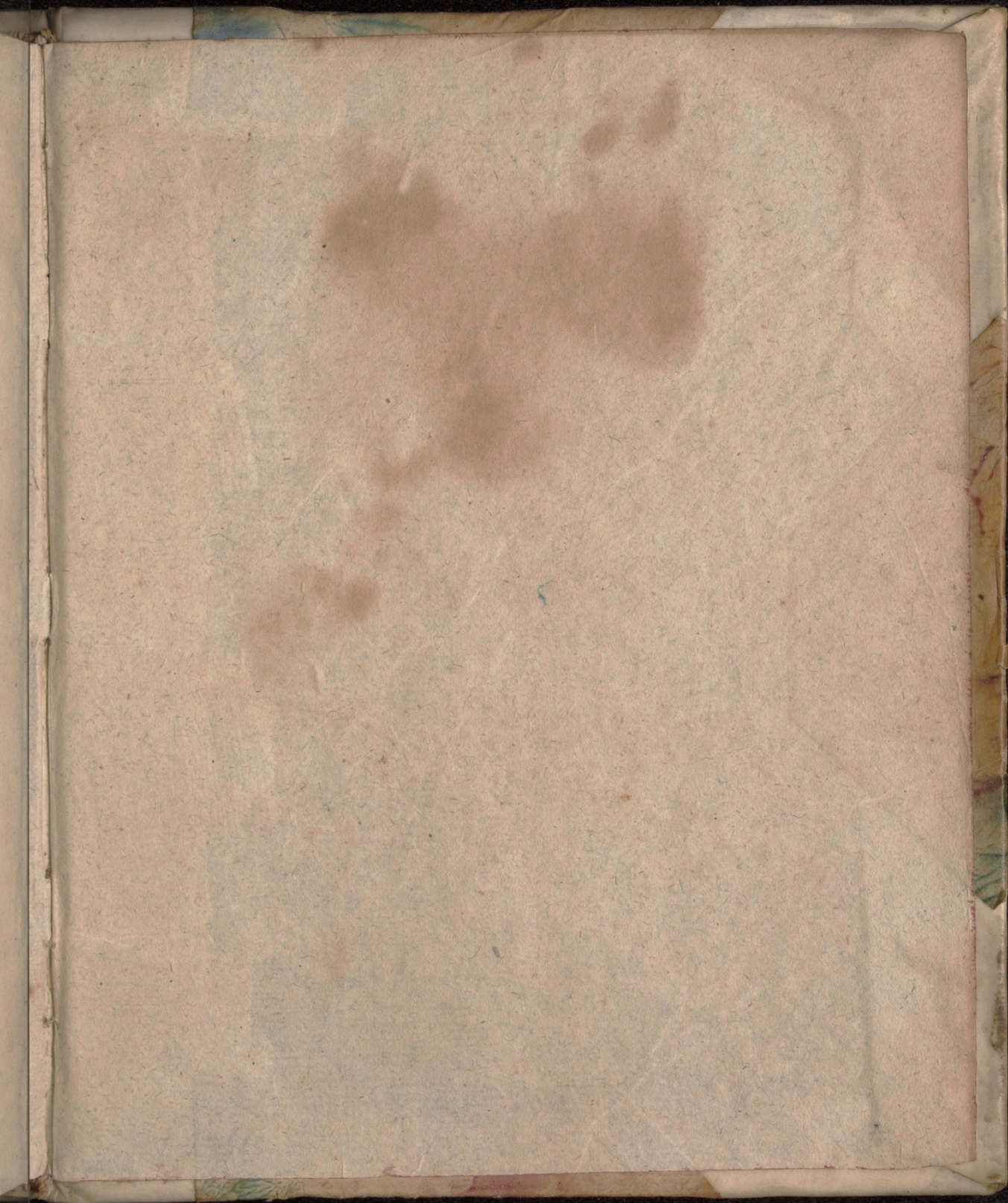
* I Pet. III, 1.

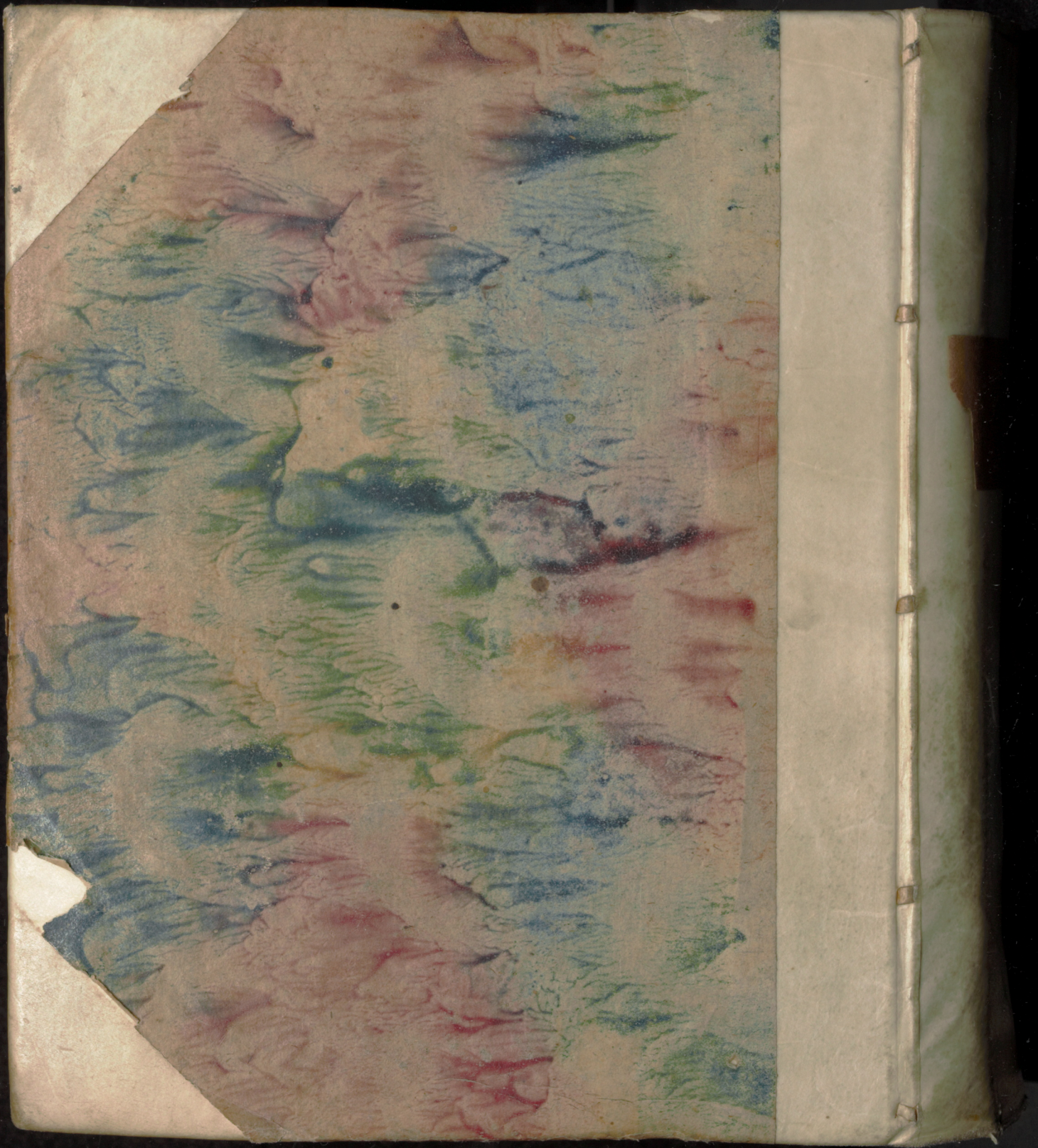
** Cap. II, II, 12.

gere potuit, nisi alia lux accesserit (Conf.
illum igitur, praeter solem, corpus lucidum
hoc phaenomenon nocturnum suos radios
ffet. Ex sole nempe sub horizonte nostro
aërem densiorem circa polum ad nos va-
nibus & reflexionibus peruenient.

XXVII.

t quidam. fieri haud posse, vt radii circa
tot milliaria refringantur. At experimen-
ta est potestate, quod possibilitatem huius
Fiat camera obscura & immittatur in illam
Suspendas filo globum vitreum cauum,
is aqua repleta est, ita vt hic radius solis in
rtem huius globi vitrei incidat nempe ex E
fig.), & observabis, hunc radius per vi-
tram refringi in B, & pars huius radii tran-
in aërem liberum. Altera vero pars re-
C, & pars huius radii per priorem reflexio-
anslati iterum per vitrum in aërem trans-
iterata pars autem reflectetur in D & per vi-
ressa per refractionem eam directionem ac-
imum & plenum radius solis in E secet, &
o camerae obscurae cum coloribus iridis se-
) Quod experimentum, satis euincit, radi-
ore pellucido figuram sphaericam habente
refractiones & reflexiones circumduci

Celeberr. Hambergeri Elem. Physices §. 454. 455.

C 2

XXVIII.

